

Nr 982

Av herr Nelander m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 138, angående studiesocialt stöd till studerande ungdom.

(Lika lydande med motion nr 799 i Första kammaren)

I Kungl. Maj:ts proposition nr 138 anges å sidorna 96 och 97 de grupper av utbildningsanstalter, vilkas elever kan bli delaktiga av det nya studiesociala stödet. Denna förteckning är baserad på utredningens förslag.

Å sidan 178 har ecklesiastikministern som sin mening uttalat, att »med hänsyn bl. a. till utbildningsväsendets snabba expansion torde lagstiftningen om de direkta studiesociala stödåtgärderna böra utformas så, att det ankommer på Kungl. Maj:t att i det enskilda fallet avgöra om en viss läroanstalt eller utbildningslinje skall föras in under studiehjälpsystemet eller under studiemedelssystemet».

Beträffande den betydelsefulla utbildningen av diakonissor som äger rum vid fyra diakonissanstalter, nämligen Ersta, Samariterhemmet, Vårsta och Göteborgs Diakonissanstalt, förefaller det som om propositionen endast tagit sikte på sjuksköterskedelen av denna utbildning. Utredningen (SOU 1963: 74 s. 152) har som sin mening uttalat, att diakonissanstalerna icke bör infogas i det nya studiesociala systemet. Som grund härför anges att de studerande vid diakonissanstalerna erhåller fritt vivre jämte viss kontant ersättning. Samma avslagsgrund kunde enligt vår mening användas då det gäller sjuksköterskeleverna, vilka föreslagits infogade i systemet. Genom en s. k. hempenning har den enskilda diakonissan hittills haft att återbetala sin utbildningskostnad. Om hon dragit sig tillbaka från aktiv tjänst innan denna återbetalning via hempenningen avslutats, har den återstående studieskulden reglerats genom revers, som hon haft att amortera och slutbetala. Systemet måste alltså uppfattas som ett låneförfarande och torde icke böra läggas till grund för uteslutning på sätt som skett i utredningen.

Den diakonala utbildningen måste i sin helhet betraktas såsom en yrkesutbildning. Det är därför oriktigt att utbryta de däri ingående specialutbildningarna såsom sjuksköterskeutbildning, socialutbildning etc. och endast hänföra dessa till den fackutbildning som berättigar till studiemedel. Fackutbildningarna utgör endast en del av kompetenskravet.

Framhållas bör att inträdeskraven till denna diakonissutbildning varken i fråga om ålder eller annan kompetens är lägre än vad som krävs för övriga yrkesutbildningar som hänförs till studiemedelssystemet.

Studiehjälpsutredningen (SOU 1963: 48 s. 87) säger sig icke ha velat grunda en differentiering på bedömningen av utbildningens värde ur olika synpunkter, dess nivå, förefintligheten av examina etc. Att utbildningen ofta syftar till en kyrklig tjänst kan sålunda icke heller vara diskvalificerande.

Avgörande skäl talar sålunda enligt vår mening för att hela den nämnda utbildningen bör för elevernas del inrangeras i det nya systemet.

Studiesociala utredningen har — såsom också ovan angivits — som sin mening uttalat, att diakonissutbildningen ej bör infogas i utredningens system och framhållit, att utbildningen främst syftar till verksamhet inom de kyrkliga församlingarna. Härtill bör erinras om att ett betydande antal diakonissor är anställda i den direkta samhälleliga socialvården. Sålunda är t. ex., enligt uppgift, av de vid Ersta Diakonissanstalt utexaminerade, nu verksamma diakonissor 105 anställda i kyrkoförsamlingar, 41 inom den samhälleliga socialvården, 41 inom den slutna sjukvården, på lasarett och andra jämförbara sjukvårdsinrättningar, 28 placerade på befattningar inom diakonissanstalten och 5 i utlandstjänst.

Varje årsgrupp vid de fyra diakonissutbildningsanstalterna omfattar f. n. sammanlagt ca 20-talet elever, varför det här icke är fråga om några större grupper. Att undanta dessa från delaktighet av det föreslagna studiesociala systemet skulle säkert uppfattas såsom en diskriminering.

Kungl. arbetsmarknadsstyrelsen har i sitt remissutlåtande över studiesociala utredningens betänkande i denna fråga anfört följande: »Huvudparten av de från diakonissanstalter utexaminerade arbetar inom sjukvården, inom den öppna social- och åldringsvården och vid vårdinrättningar av olika slag — områden där bristen på utbildad arbetskraft är markant — och styrelsen anser därför, att elever vid diakonissanstalterna bör få rätt till studiemedel på samma villkor som sjuksköterskeelever.»

Med stöd av vad ovan anförts får vi hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte som sin mening uttala, att elever vid landets diakonissanstalter för hela sin studietid bör inneslutas i det studiesociala stöd som föreslagits i proposition 138.

Stockholm den 24 april 1964

<i>Eric Nelander</i>	<i>Gust. Nilsson</i> i Göingegården	<i>Åke Zetterberg</i>
<i>Einar Rimmerfors</i>	<i>Eva Karlsson</i>	<i>Märta Boman</i>
<i>Wald. Svensson</i>	<i>Lisa Johansson</i>	<i>Ruth Forsling</i>
<i>Johannes Antonsson</i>	<i>Sven Antby</i>	<i>Yngve Hamrin</i>
<i>Mac Hamrin</i>	<i>Evert Svensson</i>	<i>Oskar Lindkvist</i>
